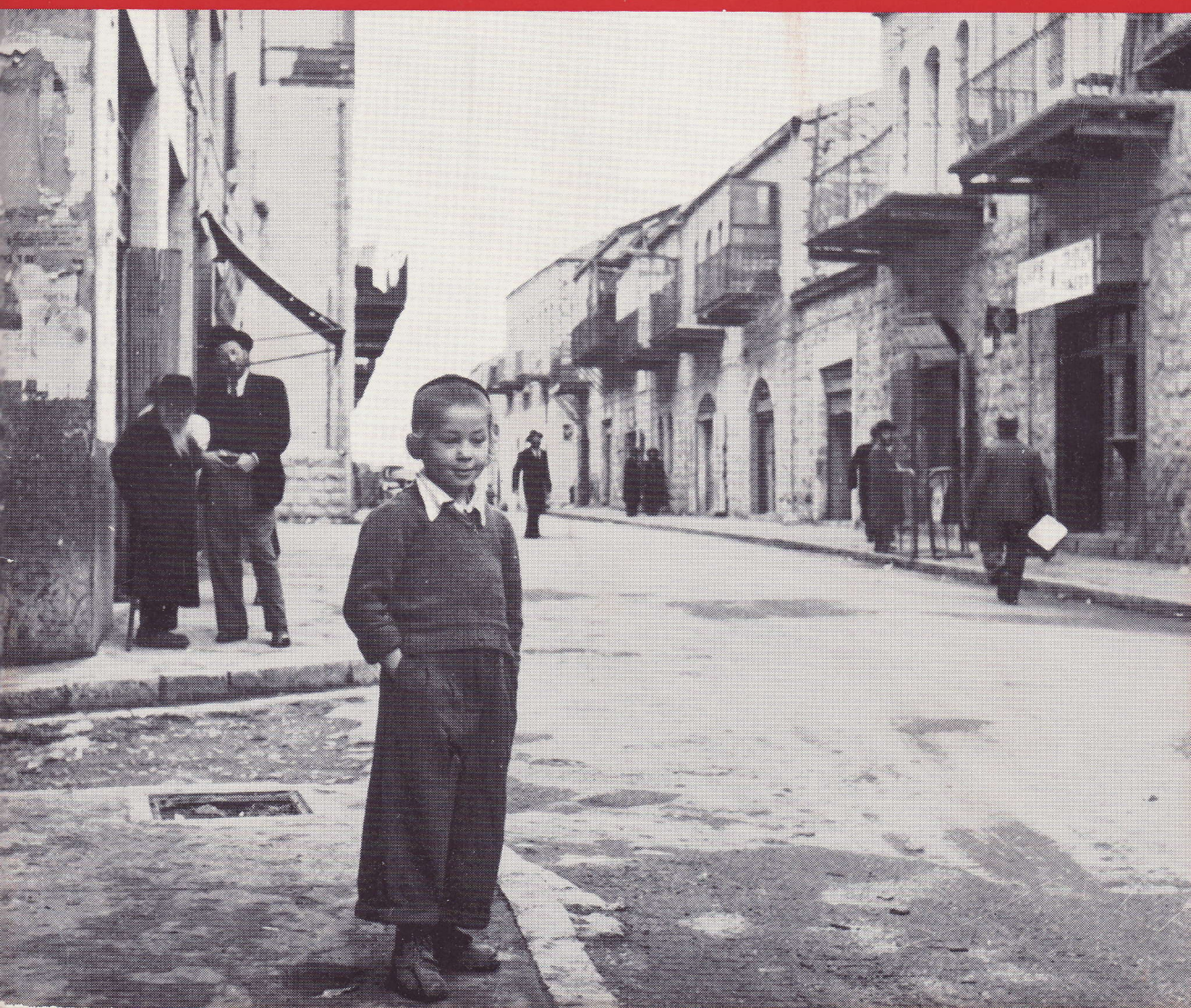

kontakt

Udgivet af MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

6

ISRAEL

Udgivet af
MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE
Nørrebrogade 88,
København N, telf. (01) 39 86 33
Giro 139226

ANSVARHAVENDE REDAKTØR:
Sven Skovmand
Uglen 12D, Albertslund, telf. (01) 64 77 63

REDAKTIONSKOMITÉ:
Jørgen Andersen
Hagbard Jonassen
Mads Lidegaard
Chr. Kelm-Hansen
Jørgen Knudsen

TYPOGRAFI OG OMSLAG
Freddy Pedersen

TRYK:
Skive Folkeblads Bogtrykkeri

INDHOLDSFORTEGNELSE

Er en fredelig sameksistens
mulig i Mellemøsten · 2

Araberne om Israel · 6

Israelerne om Israel · 8

Det arabiske mindretal
i Israel · 10

National prestigekamp
om Jordans vand · 14

Flygtninge · 16

Israel — et land af
mange partier · 18

Vanskeligheder i vente
for Israels økonomi · 24

Den lange rejse · 28

Gæst i Israel og
andre fortællinger · 32

ISRAEL

„Set fra et rent diplomatisk og politisk synspunkt må det betragtes som ønskeligt at der nu fremsættes en erklæring der stiller sig imødekommende overfor de jødiske nationalistes håb og bestræbelser. Det store flertal af de jøder der bor i Amerika og Rusland, ja af jøderne over hele verden må nu nærmest betragtes som tilhængere af zionismen. Hvis vi kunne fremsætte en erklæring der var fordelagtig for gennemførelsen af dette ideal, ville vi være i stand til at føre en overordentlig nyttig propagandakampagne i såvel Rusland som Amerika”.

A. J. Balfour

Det arabiske mindretal i Israel

Af PETER SIGSGAARD

– Hvordan kommer jeg til Sfar'am?

Det burde være et ganske almindeligt spørgsmål for manden på busstationens oplysning i Haifa. Men han så undrende på mig:

– Sfar'am – hvad vil du i Sfar'am?

– Jeg har venner der – vil gerne besøge dem – hvornår går der en bus derud?

– Jamen ... det er jo arabere, der bor der ...

I den diskussion, der fulgte, blev jeg kraftigt frarådet at tage afsted. Den lille klynge mennesker, der altid samles, når en diskussion er på trapperne, havde alle deres bidrag: – Tag ikke derud – de skærer halsen over på dig – de lyver – stol aldrig på sådan én – de lever som dyr – en ung araber er kun interesseret i at puge penge sammen – men de er dovne – og så lugter de – pas på alle de homoseksuelle – JEG kender araberne og har sandelig aldrig været i sådan et beskidt hul som en arabisk landsby.

I Tel Aviv var biografen fyldt; pop-filmen „Exodus“ blev vist. Det var filmen om Israels skabelse, krigen mod araberne i 1948–49. Når det hvide, arabiske hovedklæde kom til syne på lærredet kogte salen; piften og hujen, vrede og ballade. Det var ikke den almindelige hujen efter den traditionelle skurk i en western. Der var noget andet og mere reelt over det, der kogte. Måske kunne de voldsomme reaktioner udlægges som angst?

Landsbyen Nahalal havde besøg af den store komiker og mimekunstner. Højdepunktet – hvor salen var ét krablende mylder af grin – blev nået i nummeret om den komiske, ubegavede og primitive arabiske landsbylærer.

Den slags historier oplevede jeg mange af i 1961 i Israel. Egentlig er de temmelig banale. De kunne være oplevet overalt hvor fordomme trives. Det dybt tragiske er bare, at det er i Israel – de nedvurderede og forfulgte jøders hjemland – den slags findes. På en eller anden måde virker det mere bittert at høre jøder udtale sig hånligt hadende om arabere, end at høre den arabiske minoritets lige så usaglige og lige så antisemitiske udsagn om jøderne.

Det er nedslående, at mange jøder er lige så fordomsmættede som den hvide „kolonist“ i Syd-Afrika – eller som den syd-dansker på Grønland, der har sin uforgribelige mening om grønlænderne.

Årsagerne til, at der er had mellem befolkningsgrupperne, er måske også ret banal. Der har været krig – og er til en vis grad krig endnu – mellem dem. En reel konflikt fører tit en mængde ureelt med sig; og man sidder nu tilbage i dette hængedynd af fordomme selv efter at de politiske spændinger er blevet mindre.

Desuden er det også to meget forskellige folkegrupper, der støder sammen; og de to grupper skal finde sig til rette med hinanden på en lille knast af et landområde, der ikke er større end Jylland – og hvor der endda er rift om den jord, der uden videre kan dyrkes.

Men det mest uhyggelige, synes jeg, er det, at meget få beskæftiger sig med problemet. Det er også meget få af de mere udenforstående – af os der har råd til at være neutrale – der egentlig rigtig opdager, at der er tale om et virkeligt problem.

Israel er den store modedrøm lige i disse år. Alene fra Skandinavien pumpes hvert år mange tusinde unge ind i landet på ferieophold. De bor det meste af tiden på en eller anden kibbutz og slutter så af med en kort rundrejse til de vigtigste turistmål i landet. De kommer hjem som personliggjorte reklamer for en stat, der sandelig også har reklame behov. Spørgsmålet er bare, om reklamen på langt sigt er særlig god, hvis den ikke er velfunderet. Måske bygger den mere på kendskab til små lykkelige bidder af et totalbillede, som de udsendte ikke har haft hverken baggrund eller mulighed for blot at ane.

Det er lige som om mønstret er lidt for enkelt, når man hører det vævet af mange af de folk, der kommer hjem fra kibbutzen. Det virker som om opholdet kun har bekræftet det forudfattede, romantiske idealbillede af landet.

Herhjemme associeres dødsenssikkert til ordet „Kibbutz“ hvis man nævner begrebet „Israel“. Vi oplever landet som én stor idealistisk

Rundt omkring i Israel ses arabiske landsbyer som denne med de karakteristiske bygninger klatrende op ad skråningerne. Endnu bor størstedelen af araberne på landet, men et øget befolkningspres vil formentlig snart drive dem ind til de store israelske byer.

kibbutz, at alle israelere er hårdføre kollektivlandbrugere, der med bøssen over skulderen indædt arbejder på at gøre ørkenen grøn for deres efterkommere. Virkeligheden er mere prosaisk: Under 4 pct. af befolkningen lever i kibbutzterne, og der er blandt unge israelere en udtalt modvilje mod at leve i den form for samfund.

Hvis man ikke er klar over, at det er et lille, beskyttet og særpræget udsnit af landet, der opleves i kibbutzen, er der ikke mange muligheder for at opleve Israel som det paradoksernes land, det er. – Og måske er kendskab til selvmodsigelser en forudsætning for at man *rigtig* kan komme til at holde af et land?

Israel er landet, der på mange måder er socialistisk opbygget – men kun kan klare sig i kraft af store private tilskud fra udlandet.

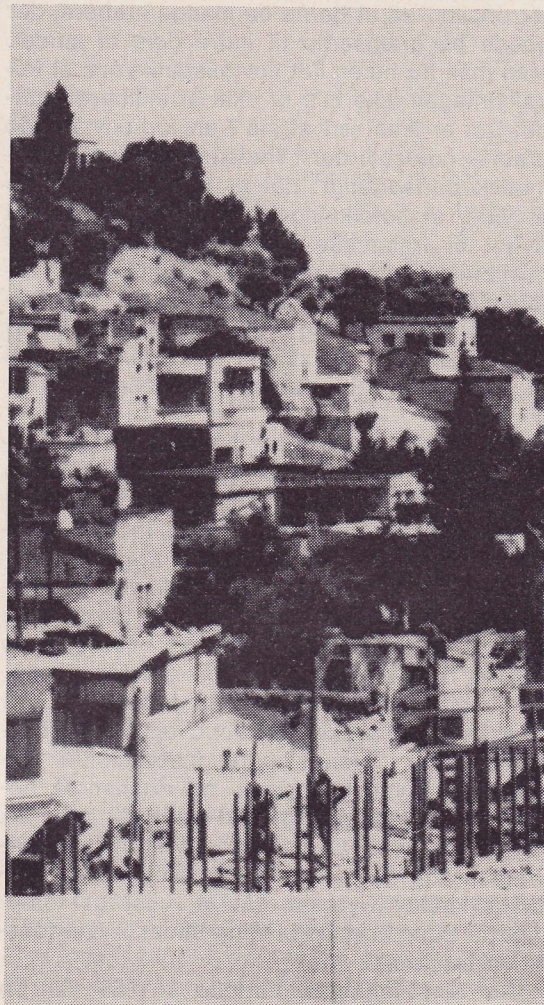
Det er landet, der har et beundringsværdigt og storstilet u-landsprogram løbende, landet der hjælper de nye selvstændige stater – men det gik også smukt hånd i hånd med to kolonimagter som England og Frankrig under Suezkrisen i 1956.

Det er landet, der bygger sin eksistensberettigelse på en zionistisk ideologi – men samtidig er det i praksis med til at overflødiggøre den ideologi.

Det er et demokrati – men der er tradition for at der handles med stemmer, former for valgpres og korruption forekommer, og indtil i år opretholdtes militærstyre i den arabiske minoritets landsbyer.

Det er landet hvor regeringen åbent og offentligt erkender, at arabere og jøder i Israel er lige og må leve side om side i smukt samarbejde – men som samtidig tilsyneladende gør meget lidt for at nedbryde de skranker, der eksisterer.

Sandheden er ikke én i Israel, der er mange og indbyrdes modstridende sandheder. Det er for eksempel rigtigt, at araberne selv flygtede ud af landet, da staten blev oprettet. Mange arabere forlod landet på fjendtlige hæres ordre for at skaffe mulighed for en uforstyrret nedslagning af den jødiske befolkning. I dag

bruges dette argument, når man modsætter sig at tage flygtningene tilbage.

Men det er også rigtigt at der i dagene umiddelbart før krigens udbrud fandt i hvert fald én grufuld massakre sted, i en arabisk landsby, Deir Yassin, hvis befolkning blev udsløjet af en rabiat jødisk militærgruppe. Så når araberne i dag hævder, at de flygtede i angst, og ikke fordi de var forræddere – ja så er det også troligt.

Det er sikkert også rigtigt, at man senere har måttet sikre grænserne mod infiltranter og

terrorister ved at fjerne de mange arabere, der boede på grænserne til indre dele af landet. Men man får nu en lidt flov mistanke om, at folkeflytningen ikke kun er sket af militære grunde. Det er ikke rart at stå i en forhenværende arabisk landsby, der i fredstid er blevet systematisk bortsprængt; det er ubehageligt at få at vide, at befolkningen med magt er blevet flyttet til fremmede steder – og man bliver mistænksom når man ser, at en kibbutz er anlagt på den tidligere landsbys jord: „Tag jorden fra en befolkning – du gør den rodløs. Giv den til andre – du skaber folk, der er villige til at kæmpe, folk, der er bosiddende“.

Der kunne sikkert også nævnes mange eksempler, der underbygger en sandhed om araberne i Israel som 5. kolonne – folk, der er hundrede procent trofaste mod landets fjender. Men det er lige så sandt, at de ikke er det. Og egentlig ligger sandheden vel nok der, at den arabiske minoritet sidder som lusen mellem to negle. De blev tilbage i 48-49, hjalp måske ikke engang aktivt de arabiske hære, der invaderede landet. De har taget imod den jødiske stats forskellige tilbud om forhøjet levestandard, uddannelse og instruktion i moderne dyrkningsmetoder – og de har så nogenlunde affundet sig med et hårdt pres på andre områder. Er det underligt, hvis de betragtes lidt mistænksomt i de omliggende arabiske lande? Hvordan så De Allierede forøvrigt på Danmarks befolkning under 2. Verdenskrigs første år?

Da Sinai-felttoget startede i 1956 var en gruppe israelske soldater udstationeret som grænsesikring ved den jordanske grænse i araberbyen Kfar Kassim. Ved en nervøs og sindssyg officers ordre skete der det, at en stor del af landsbyens befolkning blev mejet ned efter at man havde stillet folk op på række for at kontrollere deres legitimation.

Det var en oplagt krigsforbrydelse, der blev sonet ved at de skyldige officerer blev straffet (forøvrigt ret mildt), og Ben Gurion sendte sin personlige beklagelse over det skete til landsbylederen. Men det var også en katastrofe, der slog den lille landsby med panik. Alligevel var

der ingen, der forsøgte at flygte over til Jordan, der praktisk taget er et stenkast fra byen. Selv siger beboerne, at der var masser af muligheder for flugt den gang, men at de ikke ønskede det.

Trods det enorme chok var man nok klar over, at man i Jordan ville komme til at friste flygtningenes frygtelige tilværelse – og måske følte man sig heller ikke helt velkommen derovre som israelsk araber.

Hvis araberer vil samarbejde er han sandelig heller ikke velkommen. Det skete i en kollektivlandsby, hvor jeg arbejdede, at lederen af et lille beduinsamfund i nærheden af byen søgte optagelse som medlem. Igennem flere år havde man brugt ham som vagtmænd i landsbyen. Alle stolede fuldt ud på ham. Men ansøgningen var at gå over stregen. Et ellers venligt medlem af landsbyen fortalte hvordan han havde brølet til denne Mustapha, at araberblod ville komme til at flyde hvis han vovede at søge igen.

Der går to grænser i Israel. Den ene er sammenhængende, vel bevogtet – det er den grænse, der ses på kortet. Den anden er en ukendt, udefineret grænse, der sætter en mur mellem de to befolkningsgrupper, israelske jøder og israelske arabere. Man kan ikke sige, den plejes og bevogtes så effektivt, som den nationale grænse – det er heller ikke nødvendigt. Den udsættes meget sjældent for angreb og da af meget små, idealistiske grupper, der ingen betydning har.

Man kan ikke anke over, at muren er for stærkt forsvaret; men nok over at den bliver så svagt og ineffektivt angrebet indefra og derved befæstes mere og mere i befolkningens sind.

! Hvad gøres der egentlig for at nedbryde den farlige og nedværdigende barriere? Ja – i virkeligheden gøres der vel meget; men det virker som meget spagfærdige og nærmest afmægtige forsøg, når de sammenholdes med problemernes størrelse.

Et par små venstreorienterede organisationer prøver ved oplysningsarbejde at bringe større forståelse frem mellem grupperne.

Kortet angiver Jordan-flodsystemet og de forskellige vandingsplaner i området, deriblandt de påtænkte afledningssystemer for kildefloderne Hasbani og Banias i Syrien og Libanon.
(Efter Kathryn B. Dohertys „Jordan waters conflict“).

Oppositionspartiet Mapam – der heller ikke er nogen egentlig magtfaktor i landet – lægger i sit program stor vægt på, at forholdene skal bedres. I flere Mapam-kibbutzer arbejder kibbutzmedlemmer og arabiske landbrugere i fællesskab.

Den internationale arbejdslejrorganisation, Service Civil International, er også et oplagt mødested for arabiske og jødiske unge.

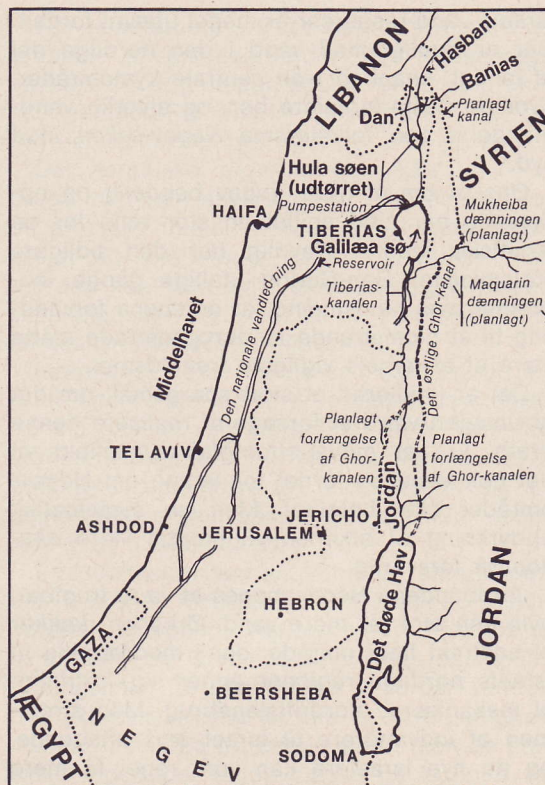
Men det er forsøg i meget lille skala. På den arbejdslejr, jeg deltog i (1961), var det dejligt at se hvordan jødiske og arabiske israelere fandt hinanden efter nogle dages gensidig mistænksomhed. – Så meget desto sørgeligere var det et par måneder senere at få at vide, at mange af de varme venskaber, der var resultatet af lejropholdet, var løbet ud i sandet igen.

Et eksempel: En mor til en ung pige fra Tel Aviv fortalte mig detaljeret om hvor svært det havde været for hende at få datteren til at afstå fra at besøge en veninde i en arabisk landsby. Men hun havde jo fortalt hende et og andet om disse arabere, og det var altså lykkedes... En måneds lejrophold i en idealistisk organisation løser praktisk taget ingen problemer.

Såvidt jeg ved, gøres der ingen alvorlige forsøg fra skolens side på at tilvejebringe en mere fordomsfri holdning. De militære børnekorps og det rigtige militær vil jo nok heller ikke ligefrem føle sig kaldede til at tage opgaven op.

Nu er det jo også let nok at komme udefra og påvise problemer. Det stærke, ensrettede had, man finder hos både arabere og jøder er måske i virkeligheden udtryk for, at man – som sagen står – ikke føler der er råd til en mere nuanceret holdning. De forskellige parter oplever vel stadig situationen som farlig. Man oplever vel stadig de omliggende arabiske stater som rede til at sluge Israel hvad dag det skal være. Måske bruges den hadefulde indstilling som et effektivt overlevelsesredskab?

Derfor – måske – ligger løsningen på problemet mellem arabere og jøder i realiteten hos Nasser. Med en mere venlig kurs fra hans

side kunne den indre spænding i landet sikkert mildnes.

Jeg tror nok, at mange – også blandt ansvarlige ledere – føler problemet meget stærkt. Men også, at det er næsten uoverkommeligt at give sig i kast med. Der er måske ikke rigtig overskud og tid til de mere langsigtede projekter i et land, hvor der er nok at gøre med blot at holde hjulene i gang. Der bygges, opdyrkes, produceres, planeres, slides og investeres – er der plads til mere menneskelige problemers løsning i sådan et samfund? Spildes der ikke, hvor der handles?

Måske – men det er dødsensfarligt at blive ved med at forspilde chancer.

Stud. mag. Peter Sigsgaard har under rejser til Israel beskæftiget sig med forholdet mellem jøder og arabere.